

Lest

Starý lékař a mladá pacientka si povídali u krbu. Byla jen málo nemocná, taková ženská nevolnost, jakou často trpí hezké ženy: trochu chudokrevnosti, nervozity a náznak únavy, té únavy, jakou občas cítivají novomanželé měsíc po sňatku, když se braji z lásky.

Ležela na pohovce a vykládala:

„Ne, pane doktore, nikdy nepochopím, že může žena podvádět svého manžela. Připouštím dokonce, že ho nemiluje a že se vůbec necítí vázána svými sliby a přísahami. Ale jak se odváží dát se jinému muži! Jak to skrýt před všemi ostatními lidmi! Jak může milovat ve lži a zradě?“

Lékař se usmíval.

„Kud jde o to, je to snadné. Ujišťuji vás, že člověk málo myslí na všechny takové vznešené věci, když dostane chuť hřešit. Jsem si dokonce jist, že je žena zralá pro opravdovou lásku, teprve když projde společným životem a nechuťmi manželskému, které podle minění jednoho slavného muže je jen výměna nepřijemné náklady ve dne a nepřijemného zápachu v noci. Nic nemůže být pravdivější. Žena může milovat vášnivě, teprve když se pro-

178

vdala. Kdybych ji mohl srovnávat s domem, řekl bych, že je obyvatelná, teprve když muž prvním bydlením dům vysušil.

Pokud jde o předstírání, v takových případech ho mají ženy až nazbyt. Nejprosiť ženy jsou záračné a geniálně se dostanou z nejneshadnějších případů.“

Ale mladá paní vypadala nedůvěřivě.

„Ne, pane doktore, člověk teprve po události ví, co by měl v nebezpečných situacích dělat, a ženy jistě mají daleko větší sklon ztratit hlavu než muži.“

Lékař zvedl paže.

„Po události, říkáte? Nás něco napadne vzdychky až po události. Ale vy... Poslyšte, já vám povím drobný příběh, stal se mé pacientce, kterou bych byl prohlásil za světlou zažívá, jak se říká.“

Stalo se to ve venkovském městě.

Když jsem jednou večer tvrdě spal tím hlubokým spánkem po usnutí, z kterého se tak nesnadno probouzíme, v nejasném smu se mi zdálo, že zvony ve městě vyzvánějí jako při požáru.

Najednou jsem se probudil: zvonil to můj zvoněk u domovních dveří, zvonil zoufale. Poněvadž se můj sluha nehybal, zatahal jsem také já za provaz, visící u mé postele, a zazvonil jsem; brzy se ozvalo otvírání dveří a ticho spícího domu vtrusily kroky; pak se objevil Jan, nesl dopis, v němž stálo:

„Paní Lelièvrová naléhavě prosí pana doktora Siméona, aby k ní hned přišel.“

Chvilíčku jsem uvažoval: myslel jsem si: rozčilení, větry, láry fáry, jsem unavený. A tak jsem odpovéděl:

Doktor Siméon je nemocen a prosí paní Lelièvrovou, aby laskavě zavolala jeho kolegu, pana Bonnera.“

Pak jsem dal listek do obálky a znovu jsem usnul.

Asi tak za půl hodiny zvoněk z ulice volal znovu a Jan mi přišel oznámit:

„Někdo tam je, muž nebo žena (já nevím, tak je zakrytý), a chtěl by s pánem rychle mluvit. Tvrdí, že jde o život dvou lidí.“

Sedl jsem si.

„Tak ho uveďte.“

A čekal jsem vsedě na posteli.

Objevil se jakýsi černý přízrak, a jakmile Jan odešel, odhalil se. Byla to paní Berta Lelièvrová, mladičká paní, vdaná tři roky za majitele velkého obchodu ve městě; říkalo se o něm, že si vzal nejhezčí děvče v tom kraji.

Byla strašně hledá, tvář se jí nervózně chvěla jako lidem v úzkosti, ruce se jí třásly; pokusila se dvakrát promluvit, ale z úst nevyšel žádný zvuk. Konečně zajekala:

„Honem, honem ... honem ... Pane doktore, pojďte ... Můj milenec mi umřel v mém pokoji.“

Udýchaně se zarazila, pak dodala:

„Můj manžel ... se co nevidět vrátí z klubu.“

Vyskočil jsem z postele, ani jsem nemyslel na to, že jsem jen v košili; za pár vteřin jsem byl oblečený. Potom jsem se zeptal:

„To jste byla vy před půl hodinou?“

Stála jako socha zkamenělá úzkostí. Šeptala:

„Ne ... to má služka ... Ona ví ... A po chvíli mlčení: „Já ... já zůstala u něho.“

A z jejích úst vytryskl jakýsi výkřik strašně bolestí, který přidusila, až zachroptěla, a plakala, plakala zmateně vzlykajíc; asi dvě minuty se křečovitě svíjela. Potom se slzy náhle zarazily, vyschly jakoby vnitřním ohněm. Zase byla tragicky klidná. Řekla:

„Honem pojďte!“

Byl jsem připraven, ale křikl jsem:

„Hrome, já neřekl, aby zapřáhlí můj kočár!“

Odpověděla:

„Mám tu kočár, jeho kočár, čekal na něho.“

Zahalila se až po vlasy. Odešla jsem.

Když byla vedle mě v šeru kočáru, chytla mě za ruku, a mačkajíc ji jemnými prsty, jekala přerývaně, hlas se jí třásl a ten třes vycházel z raněného srdce:

„Ó, kdybyste věděl, jak trpím! Já ho milovala, milovala jako blázen, šleně jsem ho milovala už půl roku!“

Zeptal jsem se:

„U vás jsou lidé vzhůru?“

Odpověděla:

„Ne, nikdo kromě Růženy, ta ví všechno.“

Kočár zastavil před jejím domem; uvnitř opravdu všechno spalo. Potichu jsme pakřtem otevřeli a po špičkách jsme šli nahoru. Vyděšená služka

seděla nahore na schodišti, hořící svíčku měla vedle sebe, bála se zůstat u mrtvého.

Vstoupil jsem do pokoje. Bylo tam jako po rvačce. Postel byla zmačkaná, rozházená, nezatažená, jako by čekala, prostěradio viselo až na koberec. Mokré utěrky, které přikládaly mladému muži na skráně, ležely na zemi vedle umyvadla a lahvičky. Zvláštní pach kuchyňského octa, smíšený s vůní Lubinovy vody, byl cítit hned ode dveří.

Mrtvý ležel na zádech uprostřed pokoje.

Přistoupil jsem k němu, pozoroval jsem ho, ohmatával, otevřel jsem mu oči a sáhl na ruce; pak jsem se otočil k oběma ženám, které se třásla, jako by mrzlo, a řekl jsem jim: 'Pomozte mi ho přenést na postel.' Opatrně jsme ho uložili. A já si poslechl srdce, nastavil jsem zrcadlo před ústa a nakonec jsem zašeptal: 'To je konec, rychle ho oblečme.' Hrozná podívaná.

180

Já bral úd za údem, jako by to byla ohrovská panenka, a nastavoval jsem je šatům, které ženy přinášely. Oblékli jsme ponožky, spodky, kalhoty, vestu a kabát, dalo nám hodně práce, než jsme provlékli paže.

Když bylo potřeba zapnout střevice, obě ženy si klekly a já jim svítil; poněvadž nohy trochu otekly, bylo to strašně obtížné. Nenašly zapínací háček, použily svých vlášníček.

Jakmile to hrozně oblékání skončilo, posoudil jsem naši práci a řekl jsem: 'Měli bychom ho trochu učešat.' Služka šla pro hřebenu a kartáč své paní; ale protože se třásla, mimovolně vyškubávala dlouhé rozouchané vlasy. Paní Lelěvová se prudce chopila hřebenu a jemně upravila účes, jako by ho hladila. Učešala pěšinku, kartáčem urovnala vousy, potom přstem natočila kníry, jak to nepochybně byla zvyklá dělat v milostné důvěrnosti.

A najednou pustila vše, co měla v rukou, vzala bezvládnou milencovu hlavu a dlouho se zoufale dívala na mrtvou tvář, která se už na ni neusmívala; sklonila se k němu, vášnivě ho objala. Polibky padaly na zavřená ústa, na pohaslé oči, na skráně i na čelo. Nakonec přiklonila ústa k uchu, jako by jí ještě mohl slyšet, jako by chtěla zašeptat slova, která rozněcují objetí, a de-sekrát po sobě zoufale opakovala:

'Sbohem, milý.'

Ale kyvadlové hodiny odbily půlnoc.

Lekl jsem se:

'Safra, půlnoc, to se klub zavírá. Teď se, milostivá paní, vzhopte!'

Vstala. Nařídil jsem:

'Odnese me ho do salonu.'

Vzali jsme ho všichni tři, a když jsme ho přenesli, usadil jsem ho na pohovku, pak jsem rozsvítil lampy.

Domovní dveře se otevřely a těžce zabouchly. Už tu byl on. Křičel jsem: 'Růženo, rychle mi přineste utěrky a umyvadlo, a pak uklidte pokoj. A pospěšte si, hrome! Pan Lelěvře se vrací.'

Slyšel jsem kroky na schodech, blížily se. Ruce ve tmě ohmatávaly zdi.

Zavolal jsem:

'Pojďte sem, přítele, máme tu nehodu.'

Překvapený manžel se s doutníkem v ústech objevil na prahu. Zeptal se:

'Cože? Co se stalo? Co se to děje?'

Šel jsem k němu.

Přítele, jak vidíte, jsme v hrozných nesnázích. Zdržel jsem se trochu povídáním s vaší paní a svým přítelem, který mě přivezl svým kočárem. A na jednu omdlel; už dvě hodiny se všemožně snažím přivést ho k vědomí. Nechtěl jsem volat cizí lidi. Pomozte mi ho snést dolů, u něho ho ošetřím lépe.'

Manžel byl překvapený, ale důvěřoval; odložil si kloubek a pak vzal svého soupeře, nyní už ne nebezpečného, pod paží. Já se zapřáhl za nohy

181

jako kuň mezi dvojitou ojí a šli jsme po schodech dolů, nyní nám svítila jeho žena.

Když jsme byli před vchodem, postavil jsem mrtvého a povzbuzoval jsem ho, abych oklamal kočáho:

'No tak, kamaráde, to nic nebude; už je vám lépe, vidíte? Tak se vzhopte, no tak, vzhopte se, ještě krok a hotovo.'

Poněvadž jsem cítil, že se hrouť, že mi podklouzává pod rukama, strčil jsem do něho pořádně ramenem; padl do kočáru a já nastoupil za ním.

Manžel se mě neklidně zeptal:

'Myslíte, že je to vážné?'

Odpověděl jsem s úsměvem, že ne, a díval jsem se na ženu. Zavěsila se do zákonného manžela a upřeně se dívala do tmy krytého kočáru.

Podal jsem jim ruku a nařídil jsem kočímu, aby jel. Celou cestu se mi mrtvý opíral o pravé ucho.

Když jsme dojeli k němu domů, oznámil jsem, že cestou ztratil vědomí. Pomáhal jsem ho odnést do jeho pokoje; pak jsem zjistil úmrtí. Hrál jsem celou novou komedii před jeho zoufalou rodinou. Konečně jsem se dostal znovu do postele; a ne že bych neproklínal milence.'

Lékař domluvil, stále se usmíval.

Maladá paní se rozčileně zeptala:

'Proč jste mi vypravoval ten děsný příběh?'

Galančně se uklonil:

'Abych vám přiležitostně mohl posloužit.'

(Přeložil Břetislav Štorm)

SOUKAL, Josef. *Čítanka pro II. ročník gymnázií: učebnice plně vyhovuje Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury*. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2002. ISBN 80-7235-183-4.